

Nr 207.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om pensionsreglering för av staten övertagna enskilda järnvägars pensionärer.

(5:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Karl Andersson* (I:150) och den andra inom andra kammaren av herr *Thapper m. fl.* (II:196), har hemställts, att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser om att de av staten övertagna enskilda järnvägarnas pensionärer må få sina pensioner omreglerade så, att i princip full likställighet med motsvarande pensionärer vid statens järnvägar ernås.

Till stöd för ifrågavarande förslag anföres i motionen II:196 följande.

Genom beslut vid 1948 års riksdag genomfördes en förbättring av pensionsvillkoren för förutvarande anställningshavare vid av staten övertagna trafikföretag m. fl. eller efterlevande till dem. Förbättringen innebar beträffande personal, som vid övergången i statens järnvägars tjänst erhållit anställning på aktiv stat eller därmed jämförlig tjänst på övergångsstat och uppbar fyllnadspension av statsmedel jämte vissa andra tilläggsförmåner, att full likställighet med motsvarande statliga pensionärer tillskapades. För sådana i. d. anställningshavare, som vid övergång till statens järnvägar erhållit anställning på övergångsstat utan skyldighet att bestrida aktiv tjänst, s. k. passiv övergångsstat, utgöra pensionsförmånerna 90 % av de statliga pensionerna, medan däremot de pensionstagare, som avgått med pension från anställning vid enskild järnväg före statens övertagande av densamma, respektive efterlevande till sådan pensionstagare, endast erhålla 80 % av de statliga pensionerna.

Dessa pensionärer ha på sin tid genom rätt dryga avgifter på en liten inkomst till de Enskilda järnvägarnes pensionskassa sökt säkerställa ålderdomen för sig och sina efterlevande. Genom nu rådande dyrtid och den inträffade försämringen av penningvärdet se dessa pensionärer med oro mot framtiden, då deras pensionsbelopp äro otillräckliga för att de skola få ekonomien att gå ihop. På grund av den utveckling som också numera ägt rum på löneområdet, där pensionen betraktas som en intjänad löneförmån, ter det sig för dessa pensionärer synnerligen obilligt att, trots att de av en ofta mycket ringa inkomst haft att erlägga sina pensionsavgifter, de ändå ej kunna erhålla en med övriga pensionärer vid statens järnvägar likställd pension.

För dem måste det framstå som mycket egendomligt, att deras tjänstgöring vid de förutvarande enskilda järnvägarna och därmed i den allmänna samfärdselns tjänst icke skall vara fullt jämställd med en tjänstgöring vid statens järnvägar. Det är här fråga om gamla trotjänare i samhällets tjänst med i genomsnitt omkring 40 års tjänstgöring, som därför

borde vara berättigade till en dräglig utkomst och att bli jämställda med likställda befattningshavare vid statens järnvägar. Det rör sig ju här också om en grupp, som har kommit upp i relativt hög ålder, varför dödlighetsavgången är hög; antalet pensionärer sjunker därför rätt starkt varje år. En likställighet av deras pensioner med motsvarande tjänstepensioner vid statens järnvägar skulle därför betyda en icke alltför stor utgift för staten; utgiften skulle dessutom sjunka för varje år och icke bli av alltför lång varaktighet.

Det synes därför vara ett mycket rimligt rättvisekrav, att pensionärerna vid de tidigare enskilda järnvägarna i pensionshänseende jämställas med statens järnvägars pensionärer i motsvarande tjänsteställning.

Utskottet. Den pensionsreglering, som — på förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 313) — enligt beslut av 1948 års riksdag genomfördes för förutvarande anställningshavare vid av staten övertagna enskilda trafikföretag m. fl. ävensom efterlevande till sådana anställningshavare, innebar genomsnittligt en icke oväsentlig pensionsförbättring. Riksdagen fann Kungl. Maj:ts förslag innebära en lämplig och skälig lösning av pensionsfrågan för här ifrågasvarande pensionärer. Ett motionsvis framställt förslag, vilket liksom de nu väckta motionerna syftade till att åvägabringa i princip full likställighet med statens pensionärer, vann icke riksdagens bifall. Vad särskilt beträffar de pensionärskategorier som representera huvuddelen av de pensionstagare för vilka ytterligare pensionsförbättring nu ifrågasättes, nämligen dels pensionärer, som avgått före statsövertagandet, dels ock deras efterlevande, underströks vid riksdagsbehandlingen år 1948 (bankoutsk. utl. nr 56), att några rättsliga förpliktelser gentemot dessa grupper över huvud taget icke åvilade staten. Pensionsförbättringen kunde därför närmast betecknas som ett statligt inskridande av humanitära bevekelsegrunder. Jämväl kostnadsskäl ansågos tala mot en längre gående förbättring än enligt Kungl. Maj:ts förslag.

Mot bakgrunden av pensionsfrågans tidigare behandling och då några nya omständigheter icke tillkommit, som kunna motivera ett frångående av 1948 års riksdagsbeslut, finner sig utskottet icke kunna tillstyrka någon åtgärd i de nu väckta motionernas syfte. Utskottet hemställer fördens skull,

att motionerna I:150 och II:196 icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 12 november 1952.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, fröken Andersson, herrar Leander, Eric Ericson, Pålsson, Näsström, Bergh, Hesselbom, Lodenius, Ragnar Persson, Axel Andersson, Edvin Thun och Söderquist; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malmberg i Skövde, Svensson i Grönvik, Mårtensson i Uddevalla, Wallentheim, Lindholm, Rubbestad, Åkerström, Thapper, Widén, Birke, Wedén, Svensson i Alingsås och Nihlfors.

Reservation

av herrar *Karl Andersson*, *Hesselbom* och *Thapper*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I:150 och II:196 och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, med bifall till motionerna I:150 och II:196, bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser om att de av staten övertagna enskilda järnvägarnas pensionärer må få sina pensioner omreglerade så, att i princip full likställighet med motsvarande pensionärer vid statens järnvägar ernås.»
